

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

№, дата на получаване	Въпрос	Разяснение от Управляващия орган (УО)
Дата на публикуване на разясненията от УО: 19.07.2024 г.		
Запитване № 1, 11.07.2024 г.	Здравейте, Във връзка с допустимите разходи по процедурата, допустимо ли е да бъде заложено като разход СМР на покрив на сграда, където ще бъдат поставени фотоволтаици, закупени по същия проект Поздрави,	Разходите за „СМР на покрив на сграда“ не попадат в допустимите разходи по т. 1.1.6 от раздел 14.1 на Условието за кандидатстване (УК). Съгласно т. 3 от раздел 14.1 на УК: <i>„За целите на настоящата процедура строително-монтажните работи (СМР) включват монтаж на допустимите машини, съоръжения, оборудване и инсталации като (неизчерпателен списък): изграждане на постаменти и/или фундиране, кофражни работи, бетонови работи, полагане на настилки, хидроизолационни работи, изграждане на метална конструкция, заваръчни работи, електро и други, с изключение на недопустимите разходи по т. 20 от раздел 14.3“.</i> В допълнение, съгласно т. 20 от раздел 14.3 на УК не са допустими <i>„Разходи за извършване на СМР за изграждане/реконструкция/ремонт на сгради (административни, производствени, складови), навеси, огради, вертикална планировка, озеленяване, освен монтаж на допустимите съоръжения, машини и оборудване“.</i> В описания в запитването случай, като допустими могат да бъдат разходи за <i>„изграждане на метална конструкция“</i> за монтаж на фотоволтаичните панели, включени в проектното предложение. Останалите разходи, свързани с

**ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ**

		ремонта на покрива, трябва да бъдат включени в таблица 2 на бизнес плана, в случай на необходимост.
Запитване № 2, 12.07.2024 г.	Земеделски производител съм. Отглеждам лавандула /етерично маслени и медицински култури/. Имам дестилерия и добивам масло от лавандула. Искам да си изградя фотоволтаична централа за собствено потребление. Допустим ли съм?	Запитването не съдържа цялата необходима информация за предоставянето на еднозначен отговор – не е посочена правната форма на кандидата, както и друга информация относно изискванията към кандидатите в раздел 11.1 и 11.2 от УК. Кандидатите земеделски стопани са допустими за подпомагане, ако отговарят на изискванията на т. 2 (да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите) и т. 3, 4, 5, 6 и 14 от раздел 11.1 на УК и не попадат в недопустимите кандидати от раздел 11.2 на УК. Обръщаме внимание, че може да кандидатствате и като кандидат по т. 1, буква „в“ от раздел 11.1 на УК, ако при проверката по т. 12 от раздел 11.1 на УК се докаже, че за 2021, 2022 и 2023 г. имате код на основната и допълнителните икономически дейности, свързани с дейности по преработка на земеделски суровини, както и отговарят на останалите условия за допустимост на кандидатите. Изграждането на фотоволтаична инсталация е допустим разход по процедурата, ако са спазени всички изисквания за допустимост на дейностите и разходите, посочени в раздел 13 и раздел 14 на УК. Следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на кандидатите ще бъде взето от

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

		Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 3, 16.07.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с текущият прием по процедура BG06RDNP001-4.018 "Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, вкл. ВЕИ" бихме искали да получим отговор на следният въпрос: Допустимо ли е в настоящият прием да се кандидатства за строително-монтажни работи като самостоятелен разход, които са свързани с монтаж на оборудване за пречистване на отпадни води от производство, за които в момента се изпълнява одобрен проект по предходна процедура BG06RDNP001-4.015 по същата подмярка 4.2 и в който оборудването е част от одобрените и заявени разходи. Имайки предвид, че съгл. 14.1 "Допустими разходи" от условията за кандидатстване и по-конкретно т. 1.1.6 строително-монтажните работи са допустими, ако са пряко свързани с изпълнението на дейности по проектното предложение. В тази връзка не става категорично ясно дали допустимите разходи за строително-монтажните работи са единствено за оборудване, за което се кандидатства в настоящият прием или по принцип за оборудване за пречистване на води закупено със собствени средства или чрез друго финансиране и което не е част от заявените разходи по проекта, с който се кандидатства по настоящата процедура. Предварително благодаря за вашето становище. С уважение,	Съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ „Ръководителят на управляващия орган на програмата, съответно на водещата програма утвърждава за всяка процедура насоки и/или друг документ, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти“. В тази връзка, условията за допустимост на кандидатите, дейностите и разходите се отнасят конкретно за подадените проектните предложения по настоящата процедура. Както е посочено и в т. 3 от раздел 14.1 на УК, разходите за строително-монтажни работи по т. 1.1.6 от раздел 14.1 на УК, включват монтажа на допустимите машини, съоръжения, оборудване и инсталации, посочени в т. 1.1.1-1.1.5 от раздел 14.1 на УК, включени в проектните предложения по настоящата процедура.
Запитване № 4, 16.07.2024 г.	Здравейте,	

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

	Вземайки предвид това, че голяма част от проектите по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.001 бяха с период за изпълнение, който до голяма степен съвпада с пандемията от COVID-19. Пандемия, която напълно промени пазара, доведе до големи изменения в нагласите на потребителите и в много случаи превърна инвестирането в ДМА във високо рисково начинание. Един от резултатите от пандемията беше прекратяването и неизпълнението на договори по тази конкретна процедура. Във връзка с горното, моля за отговор на следния въпрос: Кандидати по настоящата процедура, които са били одобрени за финансиране, подписали са договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, но са прекратили и/или не са изпълнили своите договори по процедура BG06RDNP001- 4.001, ще получат ли точки по критерия за оценка № 2.1? Предвид това, че тези фирми не са получили никакво финансиране и нямат вина за възникването на COVID-19 пандемията, искрено се надявам отговорът ви да е положителен, защото противното ще значи, че тези дружества ще бъдат наказани още веднъж и ще бъдат дискриминирани.	Съответствието с критерий за оценка № 2.1 от раздел 22.1 на УК се извършва съгласно методиката по т. 3 от раздел 22.2 на УК: „3. Проектни предложения, представени от кандидати, които не са одобрени за подпомагане по подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ (критерий за оценка № 2.1) са такива, представени от кандидати, които не са одобрени за подпомагане със заповед на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ по реда на Наредба № 20 от 27 октомври 2015 година и/или нямат изпратена покана за сключване на административен договор по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.001, № BG06RDNP001-4.014 и № BG06RDNP001-4.015 по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ (извършва се служебна проверка).“ В тази връзка и в контекста на Вашето запитване, проектно предложение подадено от кандидат, който има сключен договор по процедура BG06RDNP001-4.001, няма да бъде оценено за съответствие по критерий за оценка № 2.1 и няма да получи точки по критерия, независимо дали договора е прекратен или неизпълнен.
Запитване № 5, 17.07.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Отправлям искане за разяснение по процедура № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020г. Като млекопреработвателно предприятие отговаряме на всички условия за допустимост на кандидатите по процедурата. При производството на кашкавал се отделя суроватка /цвик, който	Във връзка с поставения въпрос, УО прави уточнение, че разходите за „оборудване за оползотворяване на отпадна суроватка от производство на кашкавал /цвик / за производство на айран“ и „оборудване за филтриране на отпадна суроватка от производство на сирене за производство на саламура за сирене“ не попадат в допустимите разходи в раздел 14.1 на УК. Съгласно дефинициите в УК, „оползотворяването на отпадък и остатък от преработката“ е свързано с използването им като гориво или по друг начин за

**ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ**

бихме искали да използваме повторно като го влагаме в производството на айран. Цвикът съдържа полезни вещества и сол, които могат удачно да се използват при производството на естествен, с отлични вкусови качества и много полезен айран. При този вид оползотворяване на цвика от една страна ще се редуцира значително количеството потребявана вода – при класическата технология се добавя вода, а не суроватка. От друга страна най-същественото предимство на този метод ще бъде отпадането на необходимостта отпадъчният продукт цвик да се пречиства. Методът е щадящ околната среда поради оползотворяването на отпадъчен продукт, който замърсява водите. При производството на сирене също се отделя суроватка, която бихме искали да оползотворим след филтрация за приготвяне на саламура за сирене. По този начин отново се оползотворява отпадък като се постига спестяване на сол и млечна киселина, които при класическата технология трябва да се добавят към вода за производството на саламура. При оползотворяването на суроватката от сирене за саламура отново се постига значителна икономия на вода като не се допуска замърсяване и не се налага допълнително пречистване на отпадъчния продукт.

Въпросът ни е следния - допустими ли са по процедура № BG06RDNP001-4.018 инвестиционни разходи за:

1. оборудване за оползотворяване на отпадна суроватка от производство на кашкавал /цвик / за производство на айран
2. оборудване за филтриране на отпадна суроватка от производство на сирене за производство на саламура за сирене.

получаване на енергия.

Дата на публикуване на разясненията от УО: 29.07.2024 г.

**Запитване №
6, 19.07.2024 г.**

Ние преработваме билки от регистрирани ЗП, с КИД 21.20 Производство на лекарствени продукти. Кодът, с който сме включва в себе си и преработка според КИД2008. Допустим

В клас 21.20 „Производство на лекарствени продукти“ са включени различни дейности, свързани с производството на лекарствени продукти, включително „обработка

**ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ**

	код ли е 21.20 според условията за кандидатстване?	(смилање, стриване, раздробяване) на растителни суровини за производство на лекарствени продукти“.Преработката на билки попада в допустимите сектори враздел 13.1 на УК. В тази връзка, по настоящата процедура може да бъде допустимо проектно предложение за инвестиции в обект за преработка, в който съгласно технологичния проект се извършва преработката на земеделски суровини от първичното селскостопанско производство (билки) в лекарствени продукти, като и допустимите разходи от раздел 14.1 на УК също трябва са пряко свързани само с тази дейност. Предвид липсата на информация за крайния продукт и необходимите за производството му суровини, уточняваме че окончателното решение относно допустимостта на дейностите и разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение. Обръщаме внимание, че при необходимост оценителната комисия може да изиска представяне на архитектурно заснемане/инвестиционен проект (т. 7 от раздел 21.2 наУК), както и може да извърши посещение и/или проверка на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи (т. 6 от раздел 21.2 на УК).
Запитване № 7, 25.07.2024 г.	Здравейте, във връзка със стартирал прием на проекти по процедурата, бих искала да получа отговори на следните въпроси: 1.Ще бъде ли допустимо изграждане на фотоволтаична	Във връзка с поставените в запитването въпроси, УО предоставя следните разяснения: 1. По аналогия на условието по т. 10.1 от раздел 13.2, когато сградата, върху чийто покрив ще се монтира

централа върху покрив на новострояща се сграда (не е въведена в експлоатация)? Сградата е част от от съществуващо преработвателно предприятие, което разширява производствените си мощности и ще бъде използвана за производствено складови дейности. За разходите за строежа на сградата няма да се кандидатства и същите ще бъдат отнесени в таблица 2 от бизнес плана. Моля ако е допустимо, да дадете разяснение какви документи за строежа на сградата са необходими.

2. На няколко места в УК сте упоменали, че разходите по т.1.1.6 (Строително-монтажни работи, пряко свързани с изпълнение на дейностите по проектното предложение) от Раздел 14.1. е допустимо да се извършат след посещение на място. В тази връзка, моля дайте следното разяснение:

2.1. Това важи ли за разходите по т.1.1.4 - Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ ?

2.2. Ако не кандидатстваме за СМР то (1.1.6.), което е част от изграждането и инсталирането на ФЕЦ (1.1.4), ще трябва ли да изчакаме посещението на място за да стартираме изпълнението?

3. В Раздел 14.2, т. 11.2 от УК е включен текст " При заявени разходи по т. 1.1.5 от раздел 14.1, без да са заявени разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 кандидатите трябва да имат действаща инсталация за производство на енергия от твърди, течни и газообразни горива от биомаса, което се описва в документа по т. 19 от раздел 13.2. Кандидатите трябва да имат валидна гаранция за произход на енергията, налична в „Регистър издадени гаранции“ на електронната страница на Агенция за устойчиво енергийно развитие или да представят документите

фотоволтаичната инсталация е в процес на изграждане и не е въведена в експлоатация, съгласно приложимото законодателство, разходите за изграждане се включват в таблица 2 от бизнес плана (Приложение № 5) и за тях кандидатите са длъжни да представят документите, посочени в т. 10, т. 14 и т. 22 от раздел 24.1 „Списък с общи документи“.

2. Едно от изискванията за допустимост към разходите за строително-монтажни работи е да са извършени след посещението на място, което е приложимо и за строително-монтажните работи, свързани с разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК. В случай, че в проектното предложение са включени само разходи за доставка на разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК, а разходите за строително-монтажните работи са включени в таблица 2 на бизнес плана (Приложение № 5), не е необходимо да се изчаква посещението на място. Следва да имате предвид, че за разходите по т. 1.1.4.1. от раздел 14.1 на УК, във всички случаи се извършва посещението на място, независимо дали проектното предложение включва само доставка или и инсталиране.

3. Допусната е техническа грешка в изречение второ на т. 11.2 от раздел 14.2 на УК.

Както е посочено в раздел 14.2, т. 11.2, изречение първо „При заявени разходи по т. 1.1.5 от раздел 14.1, без да са заявени разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 кандидатите трябва да имат действаща инсталация за производство на енергия от твърди, течни и газообразни горива от биомаса, което се описва в документа по т. 19 от раздел 13.2“. Във второто изречение се препраща към документ, посочен в т. 28 от раздел 24.1 на УК, съгласно която следва да се представи

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

по т. 7 и т. 28 от раздел 24.1 „Списък общи документи“, доказващи наличието на фотоволтаична инсталация."

В тази връзка, моля да отговорите защо документите по т.7 и т. 28 от Раздел 24.1 трябва да доказват наличие на фотоволтаична инсталация при положение, че типа на разходите по т. 1.1.5 са други, несвързани с фотоволтаични инсталации? Това техническа грешка ли е?

„Протокол за извършен монтаж на фотоволтаична система или друг документ, доказващ монтажа от правоспособно лице по чл. 21 от ЗЕВИ и/или договор за доставка на фотоволтаична система/инсталация за производство на енергия от ВЕИ и/или фактури и/или приемно-предавателни протоколи за доставка и/или разрешение за ползване /удостоверение за въвеждане в експлоатация (когато е приложимо) Представя се във формат „.jpg“, „.jpeg“, „.pdf“, „.zip“, „.rar“, „.7z“ и „.docx“. Представят се в случаите на заявени разходи по т. 1.1.4.1 и т. 1.1.5 от раздел 14.1“

В тази връзка, в случаите по т. 11.2 от раздел 14.2 на УК, следвайки логическата последователност на текста документът по т. 28 трябва да доказва наличието на действаща инсталация за производство на енергия от твърди, течни и газообразни горива от биомаса.

Текстът в т. 11.2 от раздел 14.2 на УК следва да се чете:

*„11.2. При заявени разходи по т. 1.1.5 от раздел 14.1, без да са заявени разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 кандидатите трябва да имат действаща инсталация за производство на енергия от твърди, течни и газообразни горива от биомаса, което се описва в документа по т. 19 от раздел 13.2. Кандидатите трябва да имат валидна гаранция за произход на енергията, налична в „Регистър издадени гаранции“ на електронната страница на Агенция за устойчиво енергийно развитие или да представят документите по т. 7 и т. 28 от раздел 24.1 „Списък общи документи“, доказващи наличието на **инсталация за производство на енергия от твърди, течни и газообразни горива от биомаса**“*

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

№, дата на получаване	Въпрос	Разяснение от Управляващия орган (УО)
Дата на публикуване на разясненията от УО: 31.07.2024 г.		
Запитване № 8, 27.07.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Съгласно чл. 147 ал. 2 от ЗУТ "За строежите по ал. 1, т. 14а се представят проектно решение на инженер-конструктор и/или електроинженер с чертежи, схеми, изчисления и указания за изпълнението им и допълнително споразумение към договора за достъп и пренос, сключено между крайния клиент и оператор на електропреносната или на съответната електроразпределителна или затворена електроразпределителна мрежа." Строежите по ал. 1, т. 14а са "изграждане на енергиен обект по чл. 25а, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 5 MW" - енергийни обекти за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници върху покривни и фасадни конструкции на сгради, присъединени към електропреносната, електроразпределителна или затворена електроразпределителна мрежа и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии, енергията от които ще се използва само за собствено потребление, като общата инсталирана мощност на енергийните обекти може да бъде до два пъти размера на предоставената мощност, но не повече от 5 MW.. Такива ще са съответно и част от обектите, кандидатстващи за финансиране по настоящата процедура. В тази връзка необходимо ли е на етап кандидатстване да се представи проектно решение на инженер-конструктор и/или електроинженер с чертежи, схеми, изчисления и указания за изпълнението им и допълнително споразумение към договора	Посочените документи в чл. 147, ал. 2 от Закона за устройство на територията са основание за издаване на разрешение за строеж и не са включени към изискуемите документи в раздел 24.1 на УК. В тази връзка на етап кандидатстване следва да сепредстави само разрешението за строеж, както и всички останали изискуеми документи от раздел 24.1 на УК, съобразно включените в проектното предложение дейности разходи. Обръщаме внимание, че при необходимост оценителната комисия може да изиска представяне на документите, свързани с разрешението за строеж с писмото по т. 7 от раздел 21.2 на УК, както и може да извърши посещение и/или проверка на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи (т. 6 от раздел 21.2 на УК).

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

	за достъп и пренос, сключено между крайния клиент и оператор на електропреносната или на съответната електроразпределителна или затворена електроразпределителна мрежа?	
Запитване № 9, 27.07.2024 г.	Уважаеми дами и господа, В случай, че Кандидат вече има изградена със собствени средства автономна фотоволтаична (соларна) система и иска да кандидатства единствено за закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към съществуващата фотоволтаична система, то тези батерии включени ли са в списъка с референтни разходи? В списъка са включени "Автономни фотоволтаични (соларни) системи", но липсва графа само за батерии. Съответно колко оферти следва да се представят - една или три? И в този случай следва ли да се представя Анализ, удостоверяващ изпълнението на условията по т. 14-15 от Раздел 13.2, „Условия за допустимост на дейностите“, изготвен и съгласуван от правоспособно лице с компетентност в съответната област, вписан в Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП)?	Съоръженията за локално съхранение на енергия (батерии) са включени под № 4 в Приложение № 6 „Списък с наименованията на активите, за които са определени референтни разходи“ към УК и за този тип разходи трябва да се представи една оферта в съответствие с т. 10 от раздел 14.1 на УК. Документът по т. 21 от раздел 24.1 на УК се представя при всички инвестиции, свързани с енергия от ВЕИ, включително и в случаите на заявени разходи за батерии по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК. Съгласно т. 19 от раздел 13.2 на УК, анализът трябва да докаже изпълнението на условията по т. 14-18 от раздел 13.2 на УК, както и т. 11.2 и т. 16 от раздел 14.2 на УК, съобразно вида на включените в проектното предложение инвестиции.
Запитване № 10, 29.07.2024 г.	Здравейте, Моля за отговор на следните въпроси във връзка с подготовка на проект по процедура № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. от ПРСР 2014-2020г. 1. Допустими ли ще са инвестиции за покупка на основание раздел 14.1. Допустими разходи – т. 1.1.3. „Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за съхраняване на отпадъчни и технологични води, включително инсталации за пречистването им в преработката и маркетинга“	Във връзка с поставените въпроси представяме следните разяснения:

следните съоръжения използващи, преработващи и пречистващи вода:

1.1. Покупка на пароводен топлообменник, термopомпи Вода-Вода и Въздух-Вода за оползотворяване на отпадъчни технологични води от конвейерни стерилизатори. Преработваме плодове като основните ни продукти са плодови консерви – компоти. В процеса на стерилизация на компотите използваме конвейерни стерилизатори, които консумират пара от парни котли. Чрез въвеждането в експлоатация на посочените термopомпи голямото отпадно количество технологична вода от стерилизаторите ще се пречиства и използва повторно отчасти за охлаждане в стерилизаторите и отчасти за вода в парните котли, което ще намали нуждата от подгръване на топла вода и разходът на природен газ.

За охлаждането на консервите след стерилизацията се използва прясна вода с температура около 20 градуса С. Поради фактът, че използването на пара съвпада с използването на студена вода, е удачно да се инсталира подходяща по мощност термopомпа Вода-Вода, която едновременно и икономично (с едно и също количество ел. енергия) да подгръва и пречиства вода от 20 градуса С до 55 градуса С и да охлажда водата за охлаждане от 20 (и повече) градуса С до 10 (и по-малко) градуса С, като по този начин отпадните технологични води от стерилизатора се оползотворяват повторно, вместо да се изхвърлят. За допълнителното подгръване на вода от 55 до 80 градуса С е удачно да се инсталира подходяща по мощност термopомпа Въздух-Вода, която ще взема топлата вода от първата термо-помпа, ще я пречисти, подгрее до 80 градуса С и ще я вкара в парен котел. При положение, че производствените процеси с използване на пара се извършват вгорещите летни месеци, когато сезонно изкупуваме плодове,

1.1 Разходите за „покупка на пароводен топлообменник, термopомпи Вода-Вода и Въздух-Вода“ не са свързани с пречистването на отпадъчни и технологични води и не могат да бъдат отнесени към допустимите разходи по процедурата. От така представеното описание, правим уточнение, че по процедурата могат да бъдат допустими само инвестиции пряко свързани с пречистването на технологични/отпадъчни води, с цел повторното им използване в преработката и маркетинга;

ефективността на термопомпата Въздух-Вода може да е значителна.

1.2. Допустим разход ли ще е обновяване на вентилационната и климатизационната ни система чрез съоръжения, които позволяват студена вода, използвана при измиването на плодовете да се използва преди това за охлаждане на помещенията, преминавайки през нови топлообменници въздух/вода и съоръжения за пречистване. Така значителна част от водата за технологични нужди ще циркулира след пречистване и ще се използва многократно. Основната цел на тези инвестиционни разходи ще е значителна икономия на енергия и потребление на вода, което е в пряка връзка с целите на процедурата - подобряване на цялостната дейност и икономическата ефективност на нашето предприятия чрез минимизиране на основни разходи и подобряване опазването на околната среда чрез намалено потребление на вода и енергия. Ще се постигне екологичен ефект от намаляване на вредните емисии при използване на технологии за производство на топлинна енергия. Посочените инвестиции в термопомпи и обновяване на вентилационната система ще се комбинират и с изграждането на фотоволтаична електроинсталация за производство на електроенергия за собствени нужди в подготвяно от нас проектно предложение по процедура BG06RDNP001-4.018.

2. В раздел 24.1 Списък с общи документи в т. 24 е записано „Предварителен или окончателен договор и/или фактура или други документи с описани вид, количества и цена на готовата продукция посочена в бизнес плана. Представят се във формат „.pdf,.jpg,.xlsx,.xls,.rar,.7z,.zip. Представят се във връзка с изискването на т. 6.2 от Раздел 13.2, без изискване по отношение на количеството на реализираната продукция, както и периода на реализацията.“ Правилно ли разбираме, че ще е

1.2 Посочените в запитването разходи не са свързани с пречистване на газове или води и не попадат в допустимите разходи по процедурата. От така представеното описание, правим уточнение, че по процедурата могат да бъдат допустими само инвестиции пряко свързани с пречистването на технологични/отпадъчни води, с цел повторното им използване в преработката и маркетинга.

В допълнение към отговора по т. 1.1 и 1.2., следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати.

В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.

2. Документът по т. 24 от раздел 24.1 се представя единствено с цел удостоверяване на заложените в бизнес плана цени. Обръщаме внимание, че в Условията за изпълнение са включени изисквания по отношение изпълнението показателите на бизнес плана в периода на мониторинг.

	достатъчно да представим договор или фактура, в който да е заложена продажна цена, идентична с тази, посочена като прогнозна средна цена на съответния вид продукция в Таблица 3: Производствена и търговска програма от бизнес плана като няма да се взема под внимание количеството във фактурата или договора, както и времето на продажба. Тоест този документ следва да удостовери единствено, че заложената прогнозна цена е реалистична на база на издадена фактура или сключен договор или друг документ. Тълкуването ни се базира на текста на т. 6.2 - Кандидатите задължително представят обосновка за продажните цени на посочените в бизнес плана крайни продукти с документа по т. 24 от раздел 24.1 „Списък с общи документи“, без изискване по отношение на количеството на реализираната продукция, както и периода на реализацията. 3. Допустимо ли е изискуемите декларации по образец, частот „Списък с общи документи“ да са с дата, несъвпадаща с датата на подаване на проектното предложение, но по-късна от обявяването на приема по процедурата или след 11.07.2024г.	3. Допустимо е декларациите по образец да са с дата след старта на приема по процедурата и преди подаване на проектното предложение, когато няма изменения в декларираните обстоятелства към датата на подаване на проектното предложение.
Запитване № 11, 30.07.2024 г.	Във връзка с публикуваните указания по процедурата, бих искала разяснения по следните въпроси: 1. Допустима инвестиция ли е съоръжение за пречистване на входящи води за последващо използване в производството? Съгласно нашето тълкуване, разходите за допустими към т. 1.1.1. Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за пречистване на газове или води; от Раздел 14.1. - 1.1. Разходи за материални инвестиции. 2. Съгласно т. 1.1.2. допустимо е: Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за съхраняване, третиране и оползотворяване на отпадъци/остатъци в резултат на	На база съдържащата се в запитването информация, предоставяме следното разяснение: 1. Както е посочено в раздел 6 от УК, разходите по т. 1 от раздел 14.1 на УК имат за цел подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентоспособността на предприятия от хранително-преработвателната промишленост чрез подобряване опазването на околната среда. Разходите по т. 1.1.1 от раздел 14.1 на УК са свързани с пречистване на отделяните в околната среда газове и води от обекта за преработка. Разходите по т. 1.1.3 от раздел 14.1 на УК са свързани с пречистване на отпадъчни и технологични води, с цел повторното им използване в производството.

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ

	извършената преработка на селскостопански продукти; ; от Раздел 14.1. - 1.1. Разходи за материални инвестиции. В тази връзка, ако имаме налично оборудването за оползотворяване на отпадъка, но имаме нужда от оборудване за предварителното му третиране, това оборудване ще се счита ли за допустим разход. Предварително благодаря!	В тази връзка, инвестиции в „съоръжение за пречистване на входящи води за последващо използване в производството“ не попадат в допустимите разходи по процедурата. 2. Поставения въпрос е неясен. Следва да имате предвид, че съгласно дефинициите третиране на отпадък е „събиране, съхранение, оползотворяване или обезвреждане на отпадъците и всички междинни операции, както и повторното им използване за производство на енергия“, а оползотворяването на отпадъка и остатъка от преработката е свързано с използването им като гориво или по друг начин за получаване на енергия. В тази връзка разходите по т. 1.1.2 от раздел 14.1 на УК трябва да са свързани с третиране на отпадъка, с цел използването му за производство на енергия.
Запитване № 12, 30.07.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с обявената процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително БЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следното разяснение: В Условието за кандидатстване, раздел 11.1. Критерии за допустимост на кандидатите, точка 14 гласи „Кандидатите по т. 1 трябва да имат регистриран и действащ обект за преработка на земеделски суровини за получаване на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план.“. Моля за информация къде следва да е регистриран обектът за преработка на земеделски суровини – БАБХ или друга институция? От точка 14 не става категорично ясно, какъв тип регистрация се очаква. Допълнително не всички дейности за преработка подлежат на регистрация.	Изискването по т. 14 от раздел 11.1 се проверява служебно от оценителната комисия за регистрация на обекта в съответните регистри, когато са приложими Закона за храните (ЗХ), Закона за фуражите (ЗФ), Закона за виното (ЗВ) или Закона за маслодайната роза (ЗМР). За обекти за преработка, за които ЗХ, ЗФ, ЗВ и ЗМР не са приложими, се извършва проверка в Националния статистически институт за кода на основната и допълнителните икономически дейности на кандидата за 2023 г., съответстващ на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план. В тези случаи може да се изиска и служебна информация от общината по адрес на регистрация на обекта за преработка, за наличие на въведен в експлоатация/ползване обект за преработка, както и да се извърши посещение и/или проверка на място като част от проверката за административно съответствие и допустимост, за установяване на фактическото съответствие с представените документи.

**ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ**

Моля за пояснение.
Благодаря, предварително!

Дата на публикуване на разясненията от УО 02.08.2024 г.

**Запитване №
13, 31.07.2024
г.**

Здравейте,
във връзка с отворен целеви прием по подмярката, свързан с опазване на околната среда, моля за следното разяснение относно допустимостта на следните инвестиции:
На предприятията от мелничарската и оризарската промишленост са поставени високи екологични норми относно чистотата на въздуха, който излиза от предприятията вследствие на тяхната производствена дейност. В мелничарската промишленост, както и при оризарните при преработката на суровината - в процесите на почистване и разделяне на фракции, се използва въздух. Чрез него се отнемат леките примеси (прах, люспа), но в следствие е необходимо почистването на самия въздух преди изпускането му в атмосферата от запрашването от тези примеси посредством различни системи (основно филтри) за задържане, обратно издухване и утаяване на частиците. Това са скъпо струващи съоръжения, които не добавят стойност към продукта, но предприятията са длъжни да инвестират в тях.
И в тази връзка: допустими ли са инвестиции в оборудване за инсталации за пречистване от праховите частици на отработен въздух преди пускането му в атмосферата в т.ч. циклон филтри и ръкавни филтри и необходимата им окомплектовка (шлюзови агрегати, компресори, вентилатори).

Във връзка с поставените цели и очакваните резултати от подпомагането по процедурата, са определени и допустимите разходи в раздел 14.1 на УК. В т. 1.1 от раздел 14.1 са включени разходи за „Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за пречистване на газове или води“. В тази връзка подпомагането е съсредоточено към инвестиции пряко свързани с почистването/пречистването на отделяните в атмосферата газове, към които могат да бъдат отнесени включените в запитването „циклон филтри и ръкавни филтри“, както и свързаното с дейностите по почистване оборудване „шлюзови агрегати, компресори, вентилатори“. Предвид предоставената в запитването информация, правим уточнение, че посочените в запитването „шлюзови агрегати, компресори, вентилатори“ трябва да създават условия по засмукване на замърсения въздух във филтрите, да подпомагат отделяне на утаените прахови частици от филтъра, да подпомагат почистването на филтрите, както и отделянето на пречиствения въздух в атмосферата.
В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.

**Запитване №
14, 31.07.2024
г.**

Уважаеми дами и господа,
Във връзка с намерение за кандидатстване по процедура BG06RDNP001-4.018 бих желал да получа отговор относно допустимостта на следния вид инвестиция: Мобилен инсинератор за изгаряне на животински отпадъци от съществуваща кланица. Инсталацията е снабдена с необходимата филтрова система за пречистване на газовете, с

Съгласно представената информация, включения в запитването „мобилен инсинератор за изгаряне на животински отпадъци“ е предназначен само за изгаряне на животински отпадъци (биомаса), без процеса да е свързан с производство на енергия за собствено потребление. В тази връзка „мобилен инсинератор за изгаряне на животински отпадъци“ не попада в допустимите разходи от раздел 14.1

**ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ**

което значително се намаляват вредните емисии в сравнение с конвенционалното изгаряне на биомасата.
Предварително благодаря за отговора, лека работа.

на УК.

Дата на публикуване на разясненията от УО: 12.08.2024 г.

**Запитване №
15, 05.08.2024
г.**

Уважаеми дами и господа,
Във връзка с обявената процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следното разяснение:
В Условията за кандидатстване, раздел 14.1. Допустими разходи, точка 1.1.2. гласи, че е допустимо „Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за съхраняване, третиране и оползотворяване на отпадъци/остатъци в резултат на извършената преработка на селскостопански продукти;“. В раздел Основни термини и дефиниции за целите на процедурата е описано, че третиране на отпадъци е „Събиране, съхранение, оползотворяване или обезвреждане на отпадъците и всички междинни операции, както и повторното им използване за производство на енергия“.

1. От посоченото не става категорично ясно дали „повторното им използване за производство на енергия“ е задължително елемент, за да се приеме, че оборудването е предназначено за съхраняване, третиране и оползотворяване на отпадъци/остатъци в резултат на извършената преработка и попада в обхвата на допустимите разходи съгласно точка 1.1.2. Допустимо ли е предприятие което преработва растителни суровини (етеричномаслени и медицински култури), да закупи компостер чрез който да съхранява, третира и оползотвори отпадъците в резултат на извършената преработка, като ги преобразува в биотор, който се използва за наторяване на собствените биологични земеделски суровини на кандидата?

1. и 2. Съгласно одобрената ПРСР, финансовата помощ по процедурата се предоставя за извършване на инвестиции в производствени сектори, посочени в т. 2 от раздел 13.1 на УК, включително инвестиции за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление, свързано с тези сектори. Както е посочено и в раздел 6 от УК, в резултат на извършване на инвестициите по т. 1 от раздел 14.1 на УК се очаква да бъде постигнат значителен екологичен ефект от производството в страната и инвестиции, свързани с намаляване на вредните емисии при използване на технологии за производство на топлинна енергия и производството на енергия от възобновяеми енергийни източници.

Съгласно дефинициите в УК, третирането и оползотворяването на отпадъците е свързано с използването им като гориво или по друг начин за производство на енергия.

В тази връзка инвестициите по т. 1.1.2 от раздел 14.1 на УК могат да включват оборудване и съоръжения, които предшестват/подпомагат инвестициите по т. 1.1.4 и/или 1.1.5 от раздел 14.1 на УК. Разходите по т. 1.1.2 от раздел 14.1 на УК попадат в хипотезата на т. 3 от раздел 13.1 на УК и за тези разходи трябва да са изпълнени условията на т. 13-19 от раздел 13.2 на УК.

По отношение на въпрос № 2 от запитването, следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати.

В допълнение инвестиции, с които да се „третира и

	2. В случай че посоченото не е допустимо бихте ли дали пример за инвестиции в оборудване за съхраняване, третиране и оползотворяване на отпадъци/остатъци в резултат на извършената преработка при което процесът е свързан с производство на енергия за собствено потребление и е приложимо за внедряване при предприятията извършващи преработка на растителни суровини? Благодаря, предварително!	оползотвори отпадъците в резултат на извършената преработка, като ги преобразува в биотор“, който е нов продукт, не са свързани с производствените сектори, посочени в т. 2 от раздел 13.1 на УК, включително инвестиции за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление, свързано с тези сектори.
Запитване № 16, 06.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с обявената процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следното разяснение: Моля за информация коя възможност следва да избере кандидат в Приложение 2 Основна информация, точка 5. Вид на кандидата съгласно т. 1 от раздел 11.1 на Условието за кандидатстване при условие, че едновременно отговаря на две от допустимите категории, а именно: •Кандидатът (юридическото лице) е регистрирани земеделски стопани и •Юридическо лице извършвало дейности по преработка на селскостопански продукти Благодаря, предварително!	Съгласно т. 1 от раздел 11.1 на Условието за кандидатстване „Финансова помощ по процедурата се предоставя на: а) регистрирани земеделски стопани, и/или б) групи или организации на производители, признати от министъра на земеделието и храните и извършвали дейност без прекъсване през последните 36 месеца към датата на подаване на проектното предложение, и или в) еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1, буква „а“ и т. 1, буква „б“, които са извършвали дейности по преработка на земеделски суровини без прекъсване през последните 36 месеца към датата на подаване на проектното предложение.“. В случай, че кандидатът попада в две от изброените категории, при попълване на т. 5 „Вид на кандидата съгласно т. 1 от раздел 11.1 на Условието за кандидатстване“, в Приложение 2 Основна информация, кандидатът сам определя като какъв да кандидатства по процедурата. При избор на вида на кандидата следва да се съобразите и с изискванията по т. 3 от раздел I. „Срок за изпълнение на одобрения проект и мониторингов период“, т. 1 от „Критерии за допустимост, раздел II „Критерии за допустимост, критерии за оценка ангажименти и други задължения на бенефициентите“ на Условието за изпълнение и чл. 12 от административния договор.
Запитване № 17, 07.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Допустим кандидат ли е дружество, отговарящо на условията за допустимост, и чиято основна дейност е свързана с производството на храни за домашни любимци? Основните суровини за производството на посочените храни са включени	Допустимите производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на земеделски суровини от първичното селскостопанско производство, са посочени в т. 2 от раздел 13.1 на УК. Съгласно т. 5 от раздел 13.1 на УК: „Съответствието на проектите предложения със секторите се определя въз

	в Приложение 1 - житни и други зърнени култури и месо и субпродукти от животински произход, зеленчуци, витамини, минерали и други добавки. След процеси на преработка крайният продукт е гранули за храна на животни.	<i>основа на селскостопанските продукти, за чиято преработка и/или маркетинг се кандидатства, както и получените крайни продукти“</i> В тази връзка и в контекста на поставения въпрос, дейностите включени в проектното предложение, свързани с производството на „храни за домашни любимци“ не попадат в допустимите производствени сектори, посочени в т. 2 от раздел 13.1 на УК.
Запитване № 18, 07.08.2024 г.	Здравейте, Моля за следното разяснение: В т.14.1. Допустими разходи са посочени: 1.1.4. Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди, включително биомаса; 1.1.4.1. Закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към съществуващи фотоволтаични системи. Допустимо ли е да се предложат за финансиране и двата вида разходи в един проект: да се изгради инсталация за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди в комбинация със съоръжения за локално съхранение (батерии)?	Разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК включват и разходи за доставка и монтаж на фотоволтаични системи за производство на енергия за собствено потребление/собствени нужди, които съобразно начина им на свързване, могат да включват и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). Обръщаме внимание, че в Приложение № 6 към УК е определен разход за доставка и монтаж за „Автономни фотоволтаични (соларни) системи“, включващ и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). В тази връзка при заявени в проектното предложение разходи за закупуване и инсталиране на фотоволтаични системи, не е допустимо да се включват и разходи по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК, които са предназначени за монтаж само към съществуващи фотоволтаични системи.
Запитване № 19, 07.08.2024 г.	В допълнение към въпрос Q018: Допустимо ли е кандидат да предложи за финансиране съоръжения за съхранение на електрическа енергия (батерии) към съществуваща ФЕЦ и едновременно с това да предложи за финансиране инсталиране на нова инсталация за производство на енергия от ВЕИ?	В допълнение към Ваше запитване № 18 от 07.08.2024 г., правим уточнение, че при включване в проектното предложение на разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК за доставка и монтаж на фотоволтаични системи за производство на енергия за собствено потребление/собствени нужди е допустимо и включване на разходи по т. 1.1.4.1. от раздел 14.1 на УК, които да се монтират към съществуваща фотоволтаична система. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 20, 08.08.2024 г.	Здравейте, Молим за разяснение относно допустимостта на следните видове разходи в рамките на настоящата процедура:	Във връзка с поставените въпроси, предоставяме следната информация:

1. Допустимо ли е закупуването на машина за изсушаване и охлаждане на експелер, която да пречиства изпускания въздух по време на процеса като оборудване за пречистване на газове или води спрямо т. 1.1.1 от Раздел 14.3?

Оборудването охлажда с въздух горещия продукт в процеса на преработка, като успоредно с това пречиства изпускания въздух, замърсен с прахови частици от продукта, което не го постигаме в текущата технология. С негова помощ ще намалим вредните емисии от този процес.

2. Допустимо ли е закупуването на озониращата система за пречистване на изпускания въздушни потоци от производствената инсталация като оборудване за пречистване на газове или води спрямо т. 1.1.1 от Раздел 14.3?

Изграждането на озонираща система ще допринесе като дълготрайно и качествено решение за озониране и пречистване на изпускания газове. Премахването на ароматните образувания от преработката на суровините подобрява качествата на въздуха (намалява миризмите) в района и средата за работа на служителите.

3. Допустимо ли е закупуването на декантер за обезводняване на утайката от пречиствателна станция за отпадни води като оборудване за пречистване на газове или води спрямо т. 1.1.1 от Раздел 14.3?

Декантерните центрофуги за обезводняване на утайки имат съществен принос към устойчивото развитие на околната среда и пречистването на отпадните води. Иновативната конструкция предоставя висока производителност през цялото време, като едновременно с това намалява общото потребление на енергия. Това съществено подобрене води до голямо намаляване на емисиите на CO₂.

Благодарим предварително!

1. В случай, че чрез машината се извършва „изсушаване и охлаждане на експелер“ и не е предназначена пряко само с почистването/пречистването на отделяните в атмосферата газове, същата не изпълнява заложените в раздел 6 от УК цели и резултати и не попада в допустимите разходи по процедурата.

2. Във връзка с поставените в раздел 6 от УК цели и очакваните резултати от подпомагането по процедурата, са определени и допустимите разходи в раздел 14.1 на УК. В т. 1.1 от раздел 14.1 са включени разходи за „Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за пречистване на газове или води“. В тази връзка подпомагането е съсредоточено към инвестиции пряко свързани с почистването/пречистването на отделяните в атмосферата газове.

Съгласно информацията в запитването, чрез „озониращата система“ се „...подобрява качествата на въздуха (намалява миризмите) в района и средата за работа на служителите“. След като разгледа изискванията на националното законодателство свързано с опазване на околната среда, УО изразява следното становище:

В националното екологично законодателство няма поставени изисквания относно недопускане на неприятни миризми, с изключение на:

Закона за опазване на околната среда (ЗООС) – дейност свързана с образуване и/или третиране на отпадъци;

Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;

Наредба №4 от 5 април 2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;

Наредба №Н-4 от 2.06.2023 г. за условията и изискванията, на които трябва да отговарят площадките за съхраняване или третиране на отпадъци, за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и за транспортиране на производствени и опасни отпадъци.

Инвестицията в „озонираща система“ не допринася за постигане на целите на процедурата за постигане на

		значителен екологичен ефект от производството в страната и инвестиции, свързани с намаляване на вредните емисии, предвид, че националното законодателство не определя неприятните миризми, като влошаващи качеството на атмосферния въздух. В тази връзка инвестицията не попада в обхвата на допустимите разходи по процедурата. 3. Описаните инвестиции за закупуването на „декантер за обезводняване на утайката от пречиствателна станция за отпадни води“ могат да попаднат в допустимите разходи по т. 1.1.1 от раздел 14.1 на УК, в случай че са предназначени за обезводняване на утайките, отделени при пречистването на отпадъчните води в пречиствателната станция на обекта за преработка. В допълнение, следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 21, 08.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, В УК е записано - раздел 11.1. Критерии за допустимост на кандидатите, т. 14: "Кандидатите по т. 1 трябва да имат регистриран и действащ обект за преработка на земеделски суровини за получаване на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план." В случай че кандидатите извършват преработка, която не подлежи на регистрация в БАБХ, какъв вид регистрация трябва да има обекта? Пример - преработката на някои технически и медицински култури не подлежи на регистрация.	Моля да се запознаете с публикувания отговор на запитване № 12 от 30.07.2024 г. : <i>„Изискването по т. 14 от раздел 11.1 се проверява служебно от оценителната комисия за регистрация на обекта в съответните регистри, когато са приложими Закона за храните (ЗХ), Закона за фуражите (ЗФ), Закона за виното (ЗВ) или Закона за маслодайната роза (ЗМР). За обекти за преработка, за които ЗХ, ЗФ, ЗВ и ЗМР не са приложими, се извършва проверка в Националния статистически институт за кода на основната и допълнителните икономически дейности на кандидата за 2023 г., съответстващ на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план. В тези случаи може да се изиска и служебна информация от общината по адрес на регистрация на обекта за преработка, за наличие на въведен в експлоатация/ползване обект за преработка, както и да се извърши посещение и/или проверка на място</i>

		като част от проверката за административно съответствие и допустимост, за установяване на фактическото съответствие с представените документи.“
Запитване № 22, 08.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, В УК е записано - раздел 11.1. Критерии за допустимост на кандидатите, т. 14: "Кандидатите по т. 1 трябва да имат регистриран и действащ обект за преработка на земеделски суровини за получаване на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план." Има ли изискване за какъв период следва да бъде тази регистрация, така както е изисването от 36 месеца за ЗП и преработватели? Или е достатъчно регистрацията на обекта да е направена преди подаване на проектното предложение?	Изискването по т. 14 от раздел 11.1 се счита за изпълнено, когато към датата на подаване на проектното, кандидатът има регистриран и действащ обект за преработка на земеделски суровини за получаване на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план. Обръщаме внимание, че за кандидата трябва да е изпълнено и условието по т. 1, 2 и/или т. 3 от раздел 11.1 от УК. Моля да се запознаете и с отговор на Запитване №12 от 30.07.2024 г.: <i>„Изискването по т. 14 от раздел 11.1 се проверява служебно от оценителната комисия за регистрация на обекта в съответните регистри, когато са приложими Закона за храните (ЗХ), Закона за фуражите (ЗФ), Закона за виното (ЗВ) или Закона за маслодайната роза (ЗМР). За обекти за преработка, за които ЗХ, ЗФ, ЗВ и ЗМР не са приложими, се извършва проверка в Националния статистически институт за кода на основната и допълнителните икономически дейности на кандидата за 2023 г., съответстващ на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план. В тези случаи може да се изиска и служебна информация от общината по адрес на регистрация на обекта за преработка, за наличие на въведен в експлоатация/ползване обект за преработка, както и да се извърши посещение и/или проверка на място като част от проверката за административно съответствие и допустимост, за установяване на фактическото съответствие с представените документи.“</i>
Запитване № 23, 08.08.2024 г.	Здравейте, Дружеството ни е допустим кандидат по процедурата, отговаряйки на всички условия за допустимост. Въпросът ни касае искане за допълнително разяснение и внасяне на яснота по следния текст от условията за кандидатстване: т. 1.1.4.1. Закупуване и инсталиране на съоръжения за локално	

	съхранение на произведената енергия (батерии) към СЪЩЕСТВУВАЩИ фотоволтаични системи; от раздел 14. „Категории разходи, допустими за финансиране” . По начина, по който е разписана т. 1.1.4.1 , оставаме с впечатление, че можем да кандидатстваме за Съоръжения за локално съхранение на енергия САМО ако имаме вече изградена и въведена в експлоатация фотоволтаична инсталация в дружеството(СЪЩЕСТВУВАЩА). В тази връзка, отправяме следните искания за разяснения: 1.Моля за еднозначен отговор на гореописаното от нас - правилно ли тълкуваме допустимостта на този разход(батериите) и условията, при които той би се приел за допустим от оценителната комисия(само ако имаме ВЕЧЕ СЪЩЕСТВУВАЩИ фотоволтаични системи) ? 2. Моля за еднозначен отговор - можем ли да кандидатстваме за ВЕИ и батерии за локално съхранение на електроенергия(комбиниран проект), в случай, че към момента дружеството ни няма изградена(СЪЩЕСТВУВАЩА) фотоволтаична централа? 3. Можем ли да кандидатстваме САМО за ВЕИ за собствено потребление по настоящата процедура като единствен разход , заложен в проектното предложение, в случай, че към момента нямаме изградена фотоволтаична централа и инвестицията ни напълно отговаря на потреблението на електроенергия, което може да бъде доказано с анализ от правоспособно лице? Благодарим предварително!	1. Разходите по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК са допустими само, когато към обекта за преработка има съществуваща фотоволтаична система. С тези разходи се предоставя възможност за увеличаване на капацитета за съхранение на произведената енергия. 2. Разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК включват и разходи за доставка и монтаж на фотоволтаични системи за производство на енергия за собствено потребление/собствени нужди, които съобразно начина им на свързване, могат да включват и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). Обръщаме внимание, че в Приложение № 6 към УК е определен разход за доставка и монтаж за „Автономни фотоволтаични (соларни) системи“, включващ и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). 3. По процедурата е допустимо да бъдат заявени само разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК.
Дата на публикуване на разясненията от УО: 19.08.2024 г.		
Запитване № 24, 09.08.2024 г.	Добър ден, Във връзка с обявената процедура моля за разяснение от ваша страна по следната хипотеза: Под обхвата на коя точка (1.1.4 или 1.1.4.1) от глава 14.1. Допустими разходи попадат инвестициите единствено в съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) в случай, че същите са част от инвестиционен проект с издадено разрешение за строеж за фотоволтаична централа за собствени нужди, чийто монтаж на фотоволтаични панели е започнал но няма да приключи до крайния срок на процедурата и за същият не се предвижда да се кандидатства	Поставения въпрос е неясен. В случай, че се касае за подаване на проектно предложение по настоящата процедура, включващо само разходи по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК, обръщаме внимание, че същите са допустими за подпомагане за монтаж само към съществуващи фотоволтаични инсталации към датата на подаване на проектното предложение, което се обосновава в документа по т. 19 от раздел 13.2 и се доказва съгласно т. 11.1 от раздел 14.2 на УК. Следва да имате предвид и условието за допустимост на дейностите и разходите посочено в т. 3 от раздел 14.2 на УК.

	за финансово подпомагане.	
Запитване № 25, 12.08.2024 г.	Здравейте, Моля за отговор на следните въпроси във връзка с подготовка на проект по процедура № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. от ПРСР 2014-2020г.: 1. Предприятие има налична мрежова централа. В случай, че иска по настоящата процедура да добави към нея допълнителна мощност от 100 KW панели и инвертор и да инсталира батерийно стопанство, което да съхранява енергията за цялата фотоволтаична централа (старата плюс новата), моля да изясните към кой референтен разход да отнесем разходите, а именно: • За новата фотоволтаична централа • За батериите 2. Предприятието няма сключен директен договор с електроразпределителното дружество, поради технически причини. Възможно ли е да кандидатства по настоящата процедура за изграждане на автономна ВЕИ, която да съдържа панели, инвертори и батерии за съхранение на енергията? 3. Има ли изискване какво да е съотношението между инсталираната мощност на централата и батериите за съхранение на енергията? 4. Моля, дайте дефиниция за автономна ВЕИ.	1. При така формулираното запитване, следва да имате предвид, че допустими за финансиране към съществуваща „мрежова централа“ биха били разходи по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК, които са отнесени към позиция № 4 от Приложение 6 „Списък с наименованията на активите, за които са определени референтни разходи“ на УК. По отношение на исканите от Вас допълнителните мощности, същите биха били допустими при заявяване за финансиране на разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК, които са отнесени към позиция № 1 „Автономни фотоволтаични (соларни) системи“ от Приложение 6 на УК. 2. Инвестиция за „изграждане на автономна ВЕИ, която да съдържа панели, инвертори и батерии за съхранение на енергията“ попада в обхвата на допустимите разходи по т. 1.1.4. „Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди, включително биомаса“ от раздел 14.1 на УК. 3. Условието за допустимост на разходите по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 са определени в т. 3., 11.1 и 16 от раздел 14.2 на УК. 4. Моля да се запознаете с отговора на запитване № 18: „Разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК включват и разходи за доставка и монтаж на фотоволтаични системи за производство на енергия за собствено потребление/собствени нужди, които съобразно начина им на свързване, могат да включват и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии).

	5. В случай, че предвиждаме изграждане на ВЕИ, която е присъединена към електроразпределителната мрежа и е снабдена с батерии за локално съхранение на енергията, към кой от референтните разходи следва да я отнесем - мрежова или автономна?	<i>Обръщаме внимание, че в Приложение № 6 към УК е определен разход за доставка и монтаж за „Автономни фотоволтаични (соларни) системи“, включващ и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). В тази връзка при заявени в проектното предложение разходи за закупуване и инсталиране на фотоволтаични системи, не е допустимо да се включват и разходи по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК, които са предназначени за монтаж само към съществуващи фотоволтаични системи.“.</i> 5. От запитването не става ясно дали цитираната ВЕИ е изградена и присъединена към електроразпределителната мрежа. Обръщаме внимание, че съгласно посочените в т. 3 от раздел 14.2 на УК условия „Дейностите и разходите по проектното предложение, с изключение на разходите по т. 2 от раздел 14.1 „Допустими разходи“ не са допустими за подпомагане, ако са извършени преди подаване на проектното предложение. Разходите по т. 1.1.4.1. и т. 1.1.6. от раздел 14.1 не са допустими за подпомагане, ако са извършени преди посещение на място по т. 23 от Раздел 21.2.“. По отношение на относимите референтни разходи, моля да се запознаете с отговора на въпрос 4 от настоящото запитване.
Запитване № 26, 13.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, По т. 1.1.2. Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за съхраняване, третиране и оползотворяване на отпадъци/остатъци в резултат на извършената преработка на селскостопански продукти допустимо ли е да се закупи съоръжение, което позволява допълнителна обработка на отпадъка от дестилация на розов цвят? След дестилацията така наречената каша се изхвърля, а след закупуване на съоръжението ще се преработва и ще се получава краен продукт прах, който ще се ползва като готов продукт и подлежи на продажба към предприятия в сферата на козметичните и парфюмерийни продукти.	На база съдържащата се в запитването информация относно описанието на инвестиция в „съоръжение, което позволява допълнителна обработка на отпадъка от дестилация на розов цвят“, следва да имате предвид, че съгласно дефинициите, третиране на отпадък е „събиране, съхранение, оползотворяване или обезвреждане на отпадъците и всички междинни операции, както и повторното им използване за производство на енергия“. В тази връзка така описаното инвестиционно намерение не попада в обхвата на разходите по т. 1.1.2 от раздел 14.1 на УК, тъй като оползотворяването на отпадъка и остатъка от преработката не е свързано с използването им като гориво или по друг начин за получаване на енергия.

Запитване № 27, 13.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с дадени разяснение на въпроси 21 и 22 имам следния въпрос. Допустим кандидат ли е предприятие земеделски производител, отговарящ на изискванията в т.11.1. Критерии за допустимост на кандидатите, и който до сега не е извършвал преработка на земеделска продукция, да регистрира преди кандидатстването си по процедурата обект за преработка на земеделски суровини за получаване на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план." и реално да стартира преработка от датата на тази регистрация? В случай на положителен отговор - само собствени земеделски суровини ли може да използва или е допустимо да закупува суровини и от други земеделски производители?	Моля отново да се запознаете с отговорите на Запитвания № 12, 21 и 22 съгласно, които <i>„Изискването по т. 14 от раздел 11.1 се счита за изпълнено, когато към датата на подаване на проектното, кандидатът има регистриран и действащ обект за преработка на земеделски суровини за получаване на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план. Обръщаме внимание, че за кандидата трябва да е изпълнено и условието по т. 1, 2 и/или т. 3 от раздел 11.1 от УК. Моля да се запознаете и с отговор на Запитване № 12 от 30.07.2024 г.: „Изискването по т. 14 от раздел 11.1 се проверява служебно от оценителната комисия за регистрация на обекта в съответните регистри, когато са приложими Закона за храните (ЗХ), Закона за фуражите (ЗФ), Закона за виното (ЗВ) или Закона за маслодайната роза (ЗМР). За обекти за преработка, за които ЗХ, ЗФ, ЗВ и ЗМР не са приложими, се извършва проверка в Националния статистически институт за кода на основната и допълнителните икономически дейности на кандидата за 2023 г., съответстващ на продуктите, описани в Приложение № 5 - Бизнес план. В тези случаи може да се изиска и служебна информация от общината по адрес на регистрация на обекта за преработка, за наличие на въведен в експлоатация/ползване обект за преработка, както и да се извърши посещение и/или проверка на място като част от проверката за административно съответствие и допустимост, за установяване на фактическото съответствие с представените документи.“.</i> В случай че горесцитираните условия не са изпълнени, кандидатът не е допустим за подпомагане по процедурата, освен ако не попада визключенията по т. 15 от раздел 11.1 на УК. В УК няма изискване за преработка само на собствени суровини. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на кандидата и разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 28, 13.08.2024 г.	Здравейте, Моля да поясните предвид записаното в УК, 13.1: Допустими	В съответствие с одобрените условия за допустимост по подмярката в ПРСР 2014-2020 г., финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в избрани

	дейности, т.е. извършване на инвестиции от кандидат, който е с КИД 10.83 - Преработка на кафе и чай?	производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на селскостопански продукти, посочени в т. 2 от раздел 13.1 на УК. Във връзка с отправеното запитване следва да имате предвид, че преработката на кафе не попада в обхвата на т. 2 от раздел 13.1 на УК. Допустими по процедурата дейности за извършване на инвестиции, които са част от код 10.83 „Преработка на кафе и чай” от КИД 2008, са само свързаните с дейности по преработка на култивирани билки за производство на билков чай, като същите попадат в обхвата на допустимите производствени сектори, в т. 2, буква „ж“ от раздел 13.1 на УК. Предвид липсата на информация за продуктите и необходимите за производството им суровини, уточняваме че окончателното решение относно допустимостта на дейностите и разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение. Обръщаме внимание, че при необходимост оценителната комисия може да изиска представяне на архитектурно заснемане/инвестиционен проект (т. 7 от раздел 21.2 наУК), както и може да извърши посещение и/или проверка на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи (т. 6 от раздел 21.2 на УК).
Запитване № 29, 13.08.2024 г.	Здравейте, Моля да поясните: 1. Допустимо ли е преработващо предприятие да кандидатства за финансиране с цел изграждане на фотоволтаична инсталация за собствени нужди? 2. Допустимо ли е в случай на положителен отговор на първия въпрос, в инвестицията да бъдат включени и батерии, които да съхраняват излишната енергия от фотоволтаичната инсталация?	т. 1 и 2. Моля да се запознаете с отговорите на запитвания № 18 и 19: <i>„Разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК включват и разходи за доставка и монтаж на фотоволтаични системи за производство на енергия за собствено потребление/собствени нужди, които съобразно начина им на свързване, могат да включват и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). Обръщаме внимание, че в Приложение № 6 към УК е определен разход за доставка и монтаж за „Автономни фотоволтаични (соларни) системи“, включващ и съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии). В тази връзка при заявени в проектното предложение разходи за закупуване и инсталиране на фотоволтаични системи, не е допустимо да се включват и разходи по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК, които са</i>

		предназначени за монтаж само към съществуващи фотоволтаични системи. В допълнение към Ваше запитване № 18 от 07.08.2024 г., правим уточнение, че при включване в проектното предложение на разходи по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК за доставка и монтаж на фотоволтаични системи за производство на енергия за собствено потребление/собствени нужди е допустимо и включване на разходи по т. 1.1.4.1. от раздел 14.1 на УК, които да се монтират към съществуваща фотоволтаична система. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.“
Запитване № 30, 13.08.2024 г.	Моля да поясните, правилно ли тълкувам записаното в УК, че финансова помощ ще се предоставя само на кандидати, които фигурират в посочените в т. 13.1. избрани производствени сектори? 2. Т.е. дори дейността на кандидата да е включена вприложение № I по чл. 38 от ДФЕС, наричано по-нататък "приложение № I от ДФЕС", посочени в Приложение № 4 от настоящите Условия за кандидатстване, ако не фигурира в избраните производствени сектори, посочени в т. 13.1: "2. Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в следните избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на земеделски суровини от първичното селскостопанско производство: а) мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти; б) месо и месни продукти; в) плодове и зеленчуци, включително гъби; г) пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти; д) зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и	В съответствие с одобрените условия за допустимост по подмярката в ПРСР 2014-2020 г., финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции единствено в избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на селскостопански продукти, посочени в т. 2 от раздел 13.1 на УК.

	тестени изделия; е) растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло; ж) технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия; з) готови храни за селскостопански животни (фуражи); и) гроздова мъст, вино и оцет.", то същият е недопустим кандидат?	
Запитване № 31, 14.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с обявената процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следното разяснение: Кандидатът разполага с няколко производствени бази на територията на цялата страна, в които извършва преработка на технически и медицински култури. Допустимо ли е закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди на повече от една производствени бази, които се намират в различни области на страната? Благодаря, предварително!	Във връзка с поставеният въпрос и съдържащата се в запитването информация, предоставяме следните разяснения: Разходите за „закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди на повече от една производствени бази, които се намират в различни области на страната“ биха били допустими, в случай че кандидата отговаря на условията в раздел 11.1 и заявените за финансиране дейности попадат в обхвата на раздел 13.1, както и отговарят на условията от раздел 13.2 на УК. В допълнение следва да имате предвид, че финансовата помощ за преработка на продукти от приложение № I от ДФЕС в продукти извън приложение № I от ДФЕС или памук се предоставя при условията на режим „минимална помощ“ (de minimis) съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „de minimis“. В тази връзка и в зависимост от произвежданите в предприятието крайни продукти, при изготвяне на проектното предложение, същото трябва да е съобразено с приложимия режим на минимални/държавни помощи в раздел 16 на УК. Следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са

		задължителни за всички кандидати. Предвид липсата на информация за крайният продукт и необходимите за производството му суровини, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на дейностите и разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 32, 14.08.2024 г.	Здравейте, допустим разход ли е закупуването на вече изградена ВЕИ централа, която разполага с необходимите документи и разрешителни, има необходимите мощности и действащ договор с електроразпределителна мрежа? Поздрави,	Описаният от Вас разход би попаднал в обхвата на т. 1.1.4 „Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди, включително биомаса“ от раздел 14.1 „Допустими разходи“ на УК, в случай че са изпълнени изискванията, посочени в т. 3 от раздел 14.2 „Условия за допустимост на разходите“ на УК, а именно: <i>„Дейностите и разходите по проектното предложение, с изключение на разходите по т. 2 от раздел 14.1 „Допустими разходи“ не са допустими за подпомагане, ако са извършени преди подаване на проектното предложение. Разходите по т. 1.1.4.1. и т. 1.1.6. от раздел 14.1 не са допустими за подпомагане, ако са извършени преди посещение на място по т. 23 от Раздел 21.2.“</i>. Предвид представената от Вас информация относно етапа на завършеност на инвестицията, същата е недопустима за подпомагане по процедурата.
Запитване № 33, 14.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Нашето предприятие има изградена ФЕЦ за собствени нужди, която няма необходимата мощност за захранване на обекта. Допустими ли са следните хипотези: 1. По т.1.1.4 - Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди - Разширяване на съществуващата ФЕЦ с нови мощности и батерии за съхранение на енергията отново само за собствено потребление (тъй като няма как да е отделна централа предвид факта, че партидата на дружеството е една и няма как за толкова кратко време да се създаде нова партида, за да бъде отделна централа)? 2. По т. 1.1.4.1 - Закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към	1. Разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК включват доставка и монтаж на инсталации за производство на енергия в тяхната цялост, а не отделни елементи от нея. Част от Приложение № 6 „Списък с наименованията на активите, за които са определени референтни разходи“ към УК е инвестиция в „Автономни фотоволтаични (соларни) системи“, която включва и батерии, поради което не е необходимо да бъде свързана с електропреносната мрежа. 2. Допустимо е закупуване на локални съоръжения за съхранение по т. 1.1.4.1 към съществуващи фотоволтаични

	съществуващи фотоволтаични системи - закупуване на батерии и инвертор за съществуващата ФЕЦ. Наличният инвертор не може да бъде използван, тъй като не е хибриден и не позволява отдаване на енергия към батерии. Съществуващата ФЕЦ няма налични батерии; 3. Необходимо ли е разрешение за строеж за закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към съществуващи фотоволтаични системи?	системи, при спазване на изискванията в раздели 13.2 и 14.2 от УК. Разходите за „инвертор“ са допустими единствено, в случай че заявени за финансиране са разходи по т. 1.1.4 „Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди, включително биомаса“ от раздел 14.1 на УК, при които същият се явява неразделен компонент от тях. По процедурата не е допустим „инвертор“ като самостоятелен разход за финансиране. В случай на необходимост от закупуване на същия, той следва да бъде включен в Таблица № 2 от бизнес плана - „Инвестиционни разходи, за които не се кандидатства за подпомагане, но са част от цялостния обект на инвестицията и без тях обектът не може да бъде завършен и/или да функционира самостоятелно“. 3. Необходимостта от разрешение за строеж се определя от компетентното лице по ЗУТ, за което е предвидено кандидатите да представят един от документите по т. 12 или т.13 от раздел 24.1 на УК. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Дата на публикуване на разясненията от УО: 02.09.2024 г.		
Запитване № 34 от 20.08.2024 г.	Здравейте, Във връзка с интерес за кандидатстване по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следните разяснения: 1. Производството на тортиля попада ли в Раздел 13.1 „Допустими дейности“, т. 2, буква д) или е недопустима дейност по настоящата подмярка?	1. Производството на „тортиля“ не попада в допустимите производствени сектори от раздел 13.1 на УК. В случай, че се има предвид производство на питки, същите попадат в група 10.7 от КИД 2008 или в клас 10.85 от КИД 2008, когато се включва и плънка. Следва да имате предвид, че съгласно определението в КИД 2008, в клас 10.85 е включено производството на готови ястия, съдържащи най-малко две отделни съставни части (с изключение на подправки/сосове). Те са сготвени, замразени, консервирани или обработени, с цел тяхното дълготрайно съхранение, като обикновено са пакетирани и етикетирани за продажба. В този клас не се включва приготвянето на готови ястия за непосредствена консумация, например в ресторанти. Посочените групи/класове от КИД 2008 не попадат в допустимите

	2. Допустимо ли е преработената първична селскостопанска продукция да не се продава към трети лица, а да се предава към други звена на същото юридическо лице (кандидата по подмярката) за влагането ѝ в приготвяне на готов за консумация продукт, който се продава към крайни клиенти? 3. Ако отговорът на предходният въпрос е „да“, то коректно ли ще е в таблици 4 и 5 от Приложение 5 „Бизнес план“ (БП) да се посочат компонентите от крайния продукт, който се произвеждат (чрез преработка) в предприятието-кандидат, в таблица 12 от БП да се посочи стойността на другите компоненти от крайния продукт, а в таблица 3 „Производствена и търговска програма“ от БП да се впише готовия продукт, предназначен за крайния потребител? 4. Действащо преработвателно предприятие разполага с фотоволтаична централа с мощност 200 kW и иска да закупи съоръжения за съхранение на енергия по т. 1.1.4.1. от раздел 14.1 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване (УК). Преди въвеждането в експлоатация са изготвени всички описани по-долу в подточките документи. Следва ли да се представят: а. Ново Становище от РИОСВ по т. 10 от Раздел 24.1 от УК? б. Нов Технологичен проект по т. 11 от Раздел 24.1 от УК при положение, че няма да има промени в производствения/технологичния процес? с. Ново Разрешение за строеж по т. 14 от Раздел 24.1 от УК? д. Анализ, удостоверяващ изпълнението на условията по т. 14-15 от Раздел 13.2 „Условия за допустимост на дейностите“ по т. 21 от Раздел 24.1 от УК? Моля за еднозначни отговори на поставените въпроси. Благодаря предварително!	сектори от раздел 13.1 на УК. 2. и 3. Инвестициите, включени в проектните предложения следва да са свързани с обектите, в които се произвеждат продуктите, посочени в производствената и търговска програма (Таблица 3) на бизнес плана - Приложение № 5, тъй като именно генерирането на парични потоци от описаната в бизнес плана дейност, доказват икономическата жизнеспособност на проектното предложение или предприятието кандидат. 4. а. Документът по т. 10 от Раздел 24.1 на УК е задължителен; б. В случай че няма промяна в крайните продукти и земеделски суровини, следва да се представи технологичен проект ведно със схема и описание на относимия към момента на кандидатстване технологичен процес; с. Необходимостта от разрешение за строеж се определя от компетентното лице по ЗУТ, за което е предвидено кандидатите да представят един от документите по т. 12 или т. 14 от раздел 24.1 на УК. д. Документът по т. 21 от раздел 24.1 на УК се представя при всички инвестиции, свързани с енергия включително и в случаите на заявени разходи за „Закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към съществуващи фотоволтаични системи“ по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК. Съгласно т. 19 от раздел 13.2 на УК, анализът трябва да докаже изпълнението на условията по т. 14-18 от раздел 13.2 на УК, както и т. 11.2 и т. 16 от раздел 14.2 на УК, съобразно вида на включените в проектното предложение инвестиции.
Запитване №	Уважаеми дами и господа,	В допълнение към отговора на Запитване № 31 и предвид

35 от 20.08.2024 г.	Във връзка с обявената процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следното разяснение: Кандидатът разполага с няколко производствени бази на територията на цялата страна, в които извършва преработка на технически и медицински култури. Крайният продукт от дейността е чай. Допустимо ли е закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди на повече от една производствени бази, които се намират в различни области на страната? Благодаря, предварително!	предоставената от Вас уточняваща информация относно произвеждания краен продукт, предоставяме следните разяснения: Дейностите, свързани с преработка на култивирани билки за производство на билков чай попадат в обхвата на допустимите производствени сектори, в т. 2, буква „ж“ от раздел 13.1 на УК и съгласно КИД 2008 са отнесени всектор С „Преработваща промишленост“, раздел 10 „Производство на хранителни продукти“, група 10.8 „Производство на други хранителни продукти“, клас 10.83 „Преработка на кафе и чай“ – производство на билков чай (мента, върбинка, лайка и други). Следователно, разходите за „закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди на повече от една производствени бази, които се намират в различни области на страната“ биха били допустими, в случай че кандидатът отговаря на условията в раздел 11.1 и заявените за финансиране дейности попадат в обхвата на раздел 13.1, както и отговарят на условията от раздел 13.2 на УК.
Запитване № 36 от 20.08.2024 г.	Здравейте! Моля за разяснение по следния въпрос: Допустимо ли е да се предложат за финансиране разходи за надграждане на съществуваща ФЕЦ в комбинация със съоръжения за съхранение (батерии)?	Съгласно т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК е допустимо закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ, включително и фотоволтаични системи, които са посочени в Приложение 6 „Списък с наименованията на активите, за които са определени референтни разходи“. Към съществуващи ФЕЦ е допустимо само закупуване на инвестиции по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1, при спазване на условията по т. 3, 11.1 и 16 от раздел 14.2 на УК.
Запитване № 37 от 20.08.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с даден отговор на въпрос 33, имам допълнително искане за разяснения. В т.1 от отговора казвате "Разходите по т. 1.1.4 от раздел 14.1 на УК включват доставка и монтаж на инсталации за производство на енергия в тяхната цялост, а не отделни елементи от нея." Въпросът не касае отделни елементи от дадена система, а цялостна система, която обаче касае разширяване на енергиен обект за производство на електрическа енергия от ВИ, който е въведен в експлоатация и се предвижда увеличаване на	В допълнение към отговора на Запитване № 33, моля да се запознаете с отговора на Запитване № 36. Така описаните в т. 1) и т. 2) инвестиционни разходи биха били допустими, в случай че кандидатът отговаря на условията в раздел 11.1 и заявените за финансиране разходи отговарят на условията от раздел 13.2 на УК.

	съществуващата му инсталирана мощност, защото вече има налична такава изградена ФЕЦ. "Нова" не може да се изгради, а се кандидатства за "увеличаване на мощността" на наличната вече такава. Имаме налична 30квт ФЕЦ и кандидатстваме за разширяването на капацитета ѝ с още 100квт ФЕЦ. Съответно се кандидатства за: 1) закупуване на локални съоръжения за съхранение по т. 1.1.4.1 към съществуващата мощност - батерии за захранване на съществуващата мощност с капацитет 30 квтч и 2) за разходи за доставка и монтаж на инсталации за производство на енергия по т. 1.1.4 за изграждане на новите мощности от 100 квт ФЕЦ в комбинация с батерии за съхранение на енергията от новите мощности. Тъй като съществуващите мощности от 30 квт и новите мощности от 100 квт ще бъдат към една и съща партида на съответното електроразпределително дружество, то новите мощности представляват "увеличаване на мощността" на съществуващата централа. За да се изгради изцяло нова централа при налична вече такава чисто технически е необходимо да се създаде нова партида за дружеството, което отнема близо година. Затова питането ни е: 1. Допустимо ли е по т.1.1.4 да се увеличи мощността на наличната централа? За целта ще бъде предоставено разрешително за строеж за новите мощности. 2. Допустимо ли е закупуване на локални съоръжения за съхранение по т. 1.1.4.1 към съществуващата мощност. За целта ще бъде предоставено разрешително за строеж за поставяне на батериите, Инвентарна книга към датата на подаване на проектното предложение с разбивка по вид на актив, дата и цена на придобиване на наличната ФЕЦ и Протокол за извършен монтаж на фотоволтаична система и разрешение за ползване /удостоверение за въвеждане в експлоатация.	
Запитване № 38 от 22.08.2024 г.	Демаркация на дейности подмярка 4.2 и Национало винарска програма Здравейте, във връзка с интерес на винарската ни изба за изграждане на фотоволтаична инсталация за собствено потребление по	Както е посочено в т. 2, буква „б“ от раздел 13.3 на УК, с цел демаркация между мерките/интервенциите от лозаро-винарския сектор и подмярка 4.2., по настоящата процедура за проектни предложения в лозаро-винарския сектор не са допустими инвестиции, свързани с производство на енергия от ВЕИ.

подмярка 4.2 от ПРСР, моля да получа отговор дали тази инвестиция би била допустими, тъй-като в т. 13.3 от УК фигурира текст, който обявява за недопустими дейностите по НПЛВС 2019-2023 и НПЛВС 2024-2027.

Текстът от секция 13.3 т.2 буква б "Недопустими разходи" от УК гласи:

"13.3: Недоустими дейности:

...

2. Финансова помощ не се предоставя за дейности:

а)включени в оперативните програми на кандидати – организации на производители на плодове и зеленчуци съгласно Наредба № 11 от 2007 г. за условията и реда за признаване на организации на производители на плодове и зеленчуци и на техните асоциации и за условията и реда за одобряване и изменение на одобрените оперативни програми (ДВ, бр. 42 от 2007 г.);

б) допустими за подпомагане по чл. 1 от Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014 – 2018 г., Наредба № 6 от 26.10.2018 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019 – 2023 г за производството на лозаро- винарски продукти по приложение № 1 от Закона за виното и спиртните напитки и Наредба № 14 от 11 септември 2023 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по интервенциите в лозаро-винарския сектор, включени в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023 - 2027 година..."

Съгласно Чл. 51. ал. 2 т.6 от Наредба 6 от 26.10.2018 за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019 - 2023 г. са допустими строително- монтажни работи по чл. 147, ал. 1, т. 2 и 14 от ЗУТ;

т. 14 на чл.147 от Закона за устройсто на територията към който се реферира допустимия разход по Наредба 6 гласи:

	"14. (нова - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2019 г., в сила от 21.05.2019 г., изм. и доп. - ДВ, бр.6 от 2023 г., в сила от 20.01.2023 г.) монтаж на инсталации за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW включително към съществуващите сгради и постройки, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в прилежащите им поземлени имоти. За монтаж на инсталациите върху съществуващите сгради и постройки, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции, разположени извън урбанизираните територии, не се изисква изработване и одобряване на подробен устройствен план; 14а. (нова - ДВ, бр. 42 от 2022 г., в сила от 07.06.2022 г.) изграждане на енергиен обект по чл. 25а, ал. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 5 MW;" Моля за Ваш отговор, дали изграждането на фотоволтаични системи (дейност допустима и по лозаро-винарската програма) представлява демаркационна линия (т.е. недопускане на подобен род инвестиции) по настоящата процедура и по конкретно, дали ако подадем проектно предложение за изграждане на фотоволтаична система за собствени нужди, проекта ще бъде допустим за финансиране. Предварително благодаря за оказаното съдействие	
Дата на публикуване на разясненията от УО: 12.09.2024 г.		
Запитване № 39 от 02.09.2024 г.	В един имот собственост на земеделски стопанин ООД са разположени кравеферма за отглеждане на крави и до нея има мандра за преработка на мляко. Има регистриран обект в БАБХ. По 4.2 желае да кандидатства за автономен ФЕЦ. Допустимо ли е панелите на ФЕЦа да бъдат разположени на покрива на кравефермата, защото същия е с южно изложение и е много по-удобно и ефективно или трябва да бъдат разположени на покрива на мандрата ? Уточняваме, че фотоволтаичната централа ще се използва само за нуждите на мандрата.	Допустимо е „панелите на ФЕЦ-а да бъдат разположени на покрива на кравефермата”, в случай че: 1. имотът отговаря на условията на т. 7, 7.1 и 7.2 от раздел 13.2 на УК; 2. инвестициите за производство на енергия от ВЕИ са за собствено потребление, свързано с производствените сектори по т. 2 от раздел 13.1 на УК; 3. документът по т. 21 от раздел 24.1 на УК, удостоверява изпълнението на условията по т. 14-15 от раздел 13.2 на УК, както и т. 16 от раздел 14.2 на УК;

		4. изпълнени са и всички останали условия за допустимост на дейностите и разходите, посочени в раздели 13.2 и 14.2 на УК. Обръщаме внимание, че при необходимост оценителната комисия може да изиска представяне на документите, свързани с разрешението за строеж с писмото по т. 7 от раздел 21.2 на УК, както и може да извърши посещение и/или проверка на място за установяване на фактическото съответствие с представените документи (т. 6 от раздел 21.2 на УК).
Запитване № 40 от 03.09.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Предприятието ни има налична ФЕЦ, която е за собствени нужди и продажба. Преди кандидатстването по настоящата процедура ще се подаде към ЕРП уведомление, че няма да се продава повече енергия и ще бъде сключено Допълнително споразумение по чл.25а от ЗЕВИ - За фотоволтаични централи, чиято произведена ел.енергия се използва само за собствена консумация и не отдават ел. енергия към мрежата на ЕРП дружествата. Допустимо ли е след сключването на това допълнително споразумение да се кандидатства за разходи за закупуване на батерии на съществуващата ФЕЦ, в случай че Кандидатът отговаря на условията за допустимост?	Към съществуващи ФЕЦ е допустимо закупуване на инвестиции по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1, ако са изпълнени условията по т. 14-15 от раздел 13.2 на УК, както и т. 16 от раздел 14.2 на УК и изпълнението им е доказано и с документа по т. 21 от раздел 24.1 на УК. Обръщаме внимание, че разходите по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 са допустими, ако са спазени и изискванията по т. 11.1 от раздел 14.2 на УК, както и всички останали условия за допустимост на дейностите и разходите, посочени в раздели 13.2 и 14.2 на УК. Следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 41 от 04.09.2024 г.	УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА, Във връзка с прием на проектните предложения по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., бихме желали да отправим запитване за допълнителни	Моля да се запознаете с отговора на запитване № 38 от 22.08.2024 г.: „Както е посочено в т. 2, буква „б“ от раздел 13.3 на УК, с цел демаркация между мерките/интервенциите от лозаро-винарския сектор и подмярка 4.2., по настоящата процедура за проектни предложения в лозаро-винарския сектор не са допустими инвестиции, свързани с производство на енергия от ВЕИ“. В допълнение съоръженията за локално съхранение на произведената енергия (батерии), като част от инсталации за

разяснения:

В Условието за кандидатстване по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018 е записано в раздел 13.3 Недопустими дейности: точка 2. Финансова помощ не се предоставя за дейности: буква Б „Допустими за подпомагане по чл. 1 от Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014 – 2018 г., Наредба № 6 от 26.10.2018 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019 – 2023 г за производството на лозаро-винарски продукти по приложение № 1 от Закона за виното и спиртните напитки и Наредба № 14 от 11 септември 2023 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по интервенциите в лозаро-винарския сектор, включени в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023 - 2027 година“.

Моля да ни отговорите на следният въпрос:

Нашето дружество е винарско предприятие и произвеждаме вино повече от 10 години. Регистрирани сме като винопроизводители, съгласно Закона за виното и спиртните напитки и отговаряме на критериите за допустимост на кандидатите по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018.

Дружеството има изградена и действаща мрежова фотоволтаична система с инсталирана мощност 170 kWp за производство на енергия за собствено потребление и собствени нужди на винарската изба и имаме договор за доставка на фотоволтаична електрическа централа, фактури и приемно-предавателни протоколи за доставка, монтаж и въвеждане в експлоатация.

Въпрос: Допустимо ли е нашето дружество, което попада в производствен сектор вино да кандидатства с проектно предложение по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ за разходи за материални инвестиции само за закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към съществуващи фотоволтаични системи.

Задаваме този въпрос, тъй като съгласно НАРЕДБА № 14 от

производство на енергия от ВЕИ попадат в обхвата на недопустимите дейности по т. 2, буква „б“ от раздел 13.3 на УК, а именно:

„2. Финансова помощ не се предоставя за дейности:

б) допустими за подпомагане по чл. 1 от Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2014 – 2018 г., Наредба № 6 от 26.10.2018 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019 – 2023 г за производството на лозаро-винарски продукти по приложение № 1 от Закона за виното и спиртните напитки и Наредба № 14 от 11 септември 2023 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по интервенциите в лозаро-винарския сектор, включени в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023 - 2027 година;“.

	11.09.2023 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по интервенциите в лозаро-винарския сектор, включени в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023 - 2027 година, ГЛАВА ОСЕМ „ИНВЕСТИЦИИ В ЕКОЛОГИЧНИ СЪОРЪЖЕНИЯ“, чл. 87, ал. 1 „Допустими за подпомагане по интервенцията са разходите за следните дейности“: 1. Инфраструктура на предприятието: а) закупуване или закупуване на лизинг на ново оборудване, включително и на компютърен софтуер, свързани с използването и управлението на работата на възобновяеми източници на енергия на територията на предприятието; б) (доп. – ДВ, бр. 73 от 2024 г., в сила от 27.08.2024 г.) строително-монтажни работи за изграждане, надстрояване, пристрояване и/или реконструкция на сгради, предназначени за пречистване на отпадъчната вода и други отпадни продукти от производствения процес; инсталации за компостиране и преработка на други отпадни продукти; източници на възобновяема енергия с обща инсталирана мощност до 1 MW. и не ни става ясно дали разходите по закупуване и инсталиране на съоръжения за локално съхранение на произведената енергия (батерии) към съществуващи фотоволтаични системи са допустими за подпомагане по НАРЕДБА № 14 от 11.09.2023 г. или са допустими по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ като се има предвид, че сме винопроизводител. Благодаря предварително за отговора на поставения въпрос.	
--	---	--

№, дата на получаване	Въпрос	Разяснение от Управляващия орган (УО)
-----------------------	--------	---------------------------------------

Дата на публикуване на разясненията от УО: 27.09.2024 г.

КОРЕКЦИЯ НА ТЕХНИЧЕСКА ГРЕШКА В ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 „ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ _ ТАБЛИЦА НА ЗАЯВЕНИТЕ РАЗХОДИ“

Поради техническа грешка е извършена корекция на текста за доказването на минималното изискване за съответствие по приоритет 1. „Подпомагане на проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори“, критерий за оценка 1.1 „Проектни предложения с инвестиции и дейности, свързани с преработка на суровини от сектор „Плодове и зеленчуци“, и/или сектор „Животновъдство“, и/или сектор „Етеричномаслени и медицински култури“. Текста в Приложение № 2 „Основна информация за проектното предложение _ таблица на заявените разходи“, лист/sheet „Основна информация“, ред 60, колона „Минимално изискване“ е „Над 75 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са изцяло насочени към секторите посочени в критерия за оценка.“, което не съответства на текста в раздел 22.1 „Критерии за подбор на проектни предложения“ и методиката в т. 2 от раздел 22.2 „Методика за оценка на проектните предложения“, както и на текста в Приложение № 10 „Контролен лист ТФО“:

Фигура 1

VI. Заявено изпълнение на критериите за подбор					
Критерии за подбор					
№	Критерии	Минимално изискване	Максимален брой точки	Заявени точки	Обосновка на заявения брой точки, включително и документ/и, обосноваващ/и заявения брой точки
1.	Подпомагане на проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори		Максимален брой точки по Приоритет № 1		20
1.1	Проектни предложения с инвестиции и дейности, свързани с преработка на суровини от сектор "Плодове и зеленчуци", и/или сектор "Животновъдство", и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури"	Над 75 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са изцяло насочени към секторите посочени в критерия за оценка.	20		

След корекцията, текста в лист/sheet „Основна информация“, ред 60, колона „Минимално изискване“ е в съответствие с текста в раздел 22.1 „Критерии за подбор на проектни предложения“ и методиката в т. 2 от раздел 22.2 „Методика за оценка на проектните предложения“, както и с текста в Приложение № 10 „Контролен лист ТФО“, а именно: „Над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори“.

Фигура 2

VI. Заявено изпълнение на критериите за подбор					
Критерии за подбор					
№	Критерии	Минимално изискване	Максимален брой точки	Заявени точки	Обосновка на заявения брой точки, включително и документ/и, обосноваващ/и заявения брой точки
1.	Подпомагане на проекти за инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори		Максимален брой точки по Приоритет № 1		20
1.1	Проектни предложения с инвестиции и дейности, свързани с преработка на суровини от сектор "Плодове и зеленчуци", и/или сектор "Животновъдство", и/или сектор "Етеричномаслени и медицински култури"	Над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори.	20		

Кандидатите, попълнили приложението, могат да заменят само текста в лист/sheet „Основна информация“, ред 60, колона „Минимално изискване“ с „Над 75% от обема на преработваните суровини са от растителен или животински произход, попадащи в обхвата на чувствителните сектори“, както е показано на фигура 2. Коригираното Приложение № 2 „Основна информация за проектното предложение – таблица на заявените разходи“ е прикачено в ИСУН 2020.

**Запитване
№ 42, 13.09.2024
г.**

Уважаеми дами и господа,
Във връзка с обявената процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.018 „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., моля за следното разяснение:
В раздел 24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване, точка 29. Декларация за изчисление на минималния стандартен производствен обем на стопанството през текущата стопанска година към датата на подаване на проектното предложение (Приложение № 15). Представя се във формат .doc, .docx, .pdf, .jpg., е уточнено, че документът се представя се само от кандидати земеделски стопани и групи/организации на производители, за проектни предложения, подадени след 30.09.2024 г. и когато минималният стандартен производствен обем за стопанската 2024/2025 г. се доказва с намерения за засаждане/засяване).
В случай че кандидатът е едновременно юридическото лице, регистриран земеделски стопани и юридическо лице, извършвало дейности по преработка на селскостопански продукти и кандидатства, но за целите на процедурата кандидатства като „юридическо лице, извършвало дейности по преработка на селскостопански продукти“ и това е описано в Приложение 2 Основна информация, необходимо ли е предоставянето на Декларация за изчисление на минималния стандартен производствен обем на стопанството през текущата стопанска година към датата на подаване на проектното предложение (Приложение № 15)

Моля да се запознаете с отговор на запитване № 16 от 06.08.2024 г.:
„Съгласно т. 1 от раздел 11.1 на Условията за кандидатстване: „Финансова помощ по процедурата се предоставя на: а) регистрирани земеделски стопани, и/или б) групи или организации на производители, признати от министъра на земеделието и храните и извършвали дейност без прекъсване през последните 36 месеца към датата на подаване на проектното предложение, и или в) еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1, буква „а“ и т. 1, буква „б“, които са извършвали дейности по преработка на земеделски суровини без прекъсване през последните 36 месеца към датата на подаване на проектното предложение.“. В случай, че кандидатът попада в две от изброените категории, при попълване на т. 5 „Вид на кандидата съгласно т. 1 от раздел 11.1 на Условията за кандидатстване“, в Приложение 2 Основна информация, кандидатът сам определя като какъв да кандидатства по процедурата. При избор на вида на кандидата следва да се съобразите и с изискванията по т. 3 от раздел I. „Срок за изпълнение на одобрения проект и мониторингов период“, т. 1 от „Критерии за допустимост, раздел II „Критерии за допустимост, критерии за оценка ангажименти и други задължения на бенефициентите“ на Условията за изпълнение и чл. 12 от административния договор.“
В тази връзка, декларацията не е приложима за кандидати, които в т. 5 „Вид на кандидата съгласно т. 1 от раздел 11.1 на Условията за кандидатстване“, в Приложение 2 „Основна информация“, не са избрали да подадат проектното предложение в качеството си на регистрирани земеделски стопани или групи или организации на производители.

	Благодаря, предварително!	
Запитване № 43, 13.09.2024 г.	Моля за разяснение по следния въпрос: Ние сме млекопреработвателно предприятие, което има два обекта с два различни БАБХ номера в два съседни имота (две УПИ-та). В единия обект - мандрата се произвеждат продуктите, включени в производствената програма на бизнес плана. В другия обект – „Хладилна база за съхранение и разфасовка“ се съхраняват и разфасоват произвежданите продуктите, включени в производствената програма на бизнес плана, но произвеждани в първия обект. На обекта „Хладилна база за съхранение и разфасовка“ има изградена ФЕЦ по стар проект по 4.2. Въпросът ни е: Допустимо ли е да кандидатстваме за закупуване на батерии към хладилната база, при положение, че в този обект не се произвежда, а само се съхранява произведената продукция? Тези обстоятелства са описани в технологичния проект на хладилната база. Питането ни е във връзка с условието по т.3 от 13.1 – „Финансова помощ се предоставя и за извършване на инвестиции за производство на енергия от ВЕИ, включително от течни, газообразни и твърди горива чрез преработката на биомаса от растителни и животински продукти, с изключение на биомаса от рибни продукти, при условие, че енергията ще се използва за собствени нужди и собствено потребление, свързано с обектите, в които се извършват дейностите, попадащи в някои от секторите по т. 2 и в които се произвеждат продуктите от бизнес плана“	Съгласно т. 2 от раздел 13.1 на УК : „Финансова помощ се предоставя за извършване на инвестиции в следните избрани производствени сектори, свързани с преработката/маркетинга на земеделски суровини от първичното селскостопанско производство.....“. Съхранението на продуктите, получени от преработката на земеделски суровини от първичното селскостопанско производство, в обект на кандидата, попадат в секторите по т. 2 от раздел 13.1 на УК. В тази връзка, закупуването само на батерии (разходи по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 на УК) към съществуваща ФЕЦ към „Хладилна база за съхранение и разфасовка“ е допустимо, ако са изпълнени условията по т. 14-15 от раздел 13.2 на УК, както и т. 16 от раздел 14.2 на УК и изпълнението им е доказано и с документа по т. 21 от раздел 24.1 на УК. Обръщаме внимание, че разходите по т. 1.1.4.1 от раздел 14.1 са допустими, ако са спазени и изискванията по т. 11.1 от раздел 14.2 на УК, както и всички останали условия за допустимост на дейностите и разходите, посочени в раздели 13.2 и 14.2 на УК.
Запитване № 44, 17.09.2024 г.	Уважаеми дами и господа, Във връзка с текущият прием по процедура BG06RDNP001-4.018 "Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, вкл. ВЕИ" бих искал да получа отговор на следния въпрос:	Описаните в запитването инвестиции могат да бъдат допустими, в случай че попадат в обхвата на раздели 13.1 и 14.1, както и отговарят на условията за допустимост в раздели 13.2 и 14.2 на УК.

	Представител съм на предприятие за преработка на яйца, което планира закупуване и инсталиране на оборудване за пречистване на вода, с която съгласно технологията ще се измиват оборудването и съоръженията за преработка на яйцата. Същата вода ще бъде пречистена преди отделянето ѝ в околната среда от обекта за преработка на яйца и няма да бъде използвана повторно в производствения процес. От планираната инвестиция се очаква да бъде постигнат резултат със значителен екологичен ефект от производството, свързан с опазване на компонентите на околната среда чрез подобряване качеството на отпадъчните води и минимизиране на замърсителите, отделяни в природата. Допустима ли е така описаната инвестиция, която считам, че попада в обхвата на т. 1.1.1 „Закупуване и инсталиране на оборудване и съоръжения за пречистване на газове или води“ от Раздел 14.1 на Условието за кандидатстване? С уважение,	Следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение относно допустимостта на разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.
Запитване № 45, 18.09.2024 г.	УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА, Във връзка с прием на проектните предложения по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.018 - „Целеви прием за инвестиции и дейности, осигуряващи опазване на компонентите на околната среда, включително ВЕИ“ по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., във връзка с определението в УК а именно - Финансова помощ се предоставя и за извършване на инвестиции за производство на енергия от ВЕИ, включително от течни, газообразни и твърди горива чрез преработката на биомаса от растителни и животински	Посоченият в запитването актив може да бъде допустим разход по процедурата, в случай че са изпълнени условията по т. 2 от раздел 13.1, т. 11.1/11.2, т. 14-19 от раздел 13.2 на УК, както и всички останали условия за допустимост на дейностите и разходите, посочени в раздел 13.2 и 14.2 на УК. Следва да имате предвид, че разясненията по реда на чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕФСУ се предоставят по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за всички кандидати. В допълнение, уточняваме, че окончателното решение

**ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ ПО ПРОЦЕДУРА № BG06RDNP001-4.018 ПО
ПОДМЯРКА 4.2 „ИНВЕСТИЦИИ В ПРЕРАБОТКА/МАРКЕТИНГ НА
СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ“ ОТ МЯРКА 4 „ИНВЕСТИЦИИ В МАТЕРИАЛНИ
АКТИВИ“ ОТ ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ЗА ПЕРИОДА 2014-
2020 Г. И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ**

продукти, с изключение на биомаса от рибни продукти, при условие, че енергията ще се използва за собствени нужди и собствено потребление, свързано с обектите, в които се извършват дейностите, попадащи в някои от секторите по т. 2 и в които се произвеждат продуктите от бизнес плана. Бихме желали да отправим запитване за потвърждение че следния актив -Генератор за горещ въздух с мощност 800kW топлинна мощност -захранващ зърносушилните с горещ въздух, необходим в процеса на сушене на постъпващата от полето и от други доставчици оризова арпа, като генераторът за горещ въздух ще се захранва със собствена биомаса от лющенето на ориза е допустим за закупуване по въпросната процедура!
Уточняваме че генераторът ще създава топлинна енергия за собствено потребление!

относно допустимостта на разходите ще бъде вземано от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима специфична информация за предприятието и проектното предложение.